

EL LENGUATGE

De la coma

En certes oracions complexes, en què la subordinada és, per exemple, una oració condicional, temporal o concessiva, esmentada en primer lloc, es pot considerar facultatiu, en alguns casos, de separar amb una coma aquesta oració subordinada de l'oració principal, que ve a continuació. Però sembla ben evident que cal no oblidar aquesta coma, que correspon, és clar, a una pausa del llenguatge parlat, quan hi ha un membre de l'oració que, sense aquesta coma, tant podria atribuir-se a l'oració subordinada com a l'oració principal. Veiem, així, a la *Gramàtica catalana* (1956) de Fabra, com a exemples de l'ús de la conjunció condicional *si*, les frases *Si plou no sortirem* i *Si plouia no sortiríem*, sense cap coma que separi la subordinada de la principal, però *Si ho haguéssis estudiat, ara ho sabries*, amb una coma que indica clarament que el terme adverbial *ara* forma part de l'oració principal (Al Diccionari Fabra, en canvi, trobem, a l'article *si*, l'exemple *Si plou, no surtis*, amb una coma).

Com que, en una llengua com és ara el català, el subjecte del verb pot ésser sempre sobreentès, si diem *Si ve l'amo cridarà*, tant podem considerar que el grup nominal *l'amo* és el subjecte explícit de la subordinada, *si ve l'amo*, i sobreentès o elíptic de la principal, *cridarà*, com, a l'inrevés, que és el subjecte explícit d'aquesta principal i que figura sobreentès en la subordinada. El significat és exactament el mateix en tots dos casos.

Però això no pot justificar que hi sigui omesa la coma que hauria d'indicar, sense possibilitat de dubte, si es tracta del primer cas o del segon: cal que una frase sigui perfectament clara no solament quant al seu significat sinó també en la seva formulació gramatical o sintàctica. I si bé és cert que la construcció més normal seria *Si ve l'amo, cridarà* (amb el subjecte explícit formant part de l'oració indicada en primer lloc), raons de context o d'intencionalitat ens farien admetre perfectament *Si ve, l'amo cridarà*. D'altra banda, totes dues construccions, amb la pausa de la coma, permetrien de considerar, segons el context, que el subjecte del verb en què aquest terme no és explícit, no és *l'amo* sinó un altre.

Així, parlant del cobrador, *Si ve, l'amo cridarà* podia ésser l'equivalent de *Si ve el cobrador, l'amo cridarà*, i *Si ve l'amo, cridarà*, l'equivalent de *Si ve l'amo, el cobrador cridarà*.